

Hướng dẫn soạn văn lớp 6- Bài: So sánh (tiếp theo)

I. Các kiểu so sánh

Câu 1. Tìm phép so sánh trong khổ thơ sau:

Những ngôi sao thức ngoài kia

Chẳng bằng mẹ đã thức vì chúng con

Đêm nay con ngủ giấc tròn

Mẹ là ngọn gió của con suốt đời.

(Trần Quốc Minh)

Trả lời:

Phép so sánh:

+ Những ngôi sao chẳng bằng mẹ thức vì chúng con

+ Mẹ là ngọn gió của con suốt đời.

Câu 2. Từ ngữ chỉ ý so sánh trong các phép so sánh trên có gì khác nhau?

Trả lời:

– Từ so sánh trong câu a “chẳng bằng”

– Từ so sánh trong câu b “là”

Câu 3. Tìm thêm những từ ngữ chỉ ý so sánh ngang bằng hoặc không ngang bằng.

Trả lời:

– Những từ ngữ so sánh ngang bằng khác: bao nhiêu... bấy nhiêu, tựa như, chùng như

– Những từ ngữ so sánh hơn kém khác: chưa được, chẳng là

II. Tác dụng của so sánh

Câu 1. Tìm phép so sánh trong đoạn văn dưới đây:

Mỗi chiếc lá rụng có một linh hồn riêng, một tâm tình riêng, một cảm giác riêng. Có chiếc tựa như tên nhọn, tự cành cây rơi cắm phập xuống đất như cho xong chuyện, cho xong một đời lạnh lùng, thản nhiên, không thương tiếc, không do dự vẩn vơ. Có chiếc lá như con chim bị lão đảo mấy vòng trên không, rồi có gượng ngoi đầu lên, hay giữ thăng bằng cho chậm tới cái giây nằm

Hướng dẫn soạn văn lớp 6- Bài: So sánh (tiếp theo)

phơi trên mặt đất. Có chiếc lá nhẹ nhàng khoan khoái đùa bỡn, múa may với làn gió thoảng, như thắm bảo rằng sự đẹp của vạn vật chỉ ở hiện tại: cả một thời quá khứ dài dằng dặc của chiếc lá trên cành cây không bằng một vài giây bay lượn, nếu sự bay lượn ấy có vẻ đẹp nên thơ. Có chiếc lá như sợ hãi, ngần ngại rụt rè, rồi như gần tới mặt đất, còn cất mình muốn bay trở lại trên cành. Có chiếc lá đầy âu yếm rơi bám vào một bông hoa thơm, hay đến môn tròn một ngọn cỏ xanh mềm mại.

(Khái Hưng)

Trả lời:

Phép so sánh:

- + Có chiếc tự mũi tên nhọn, từ cành cây rơi... không so dự vẫn vơ.
- + Có chiếc lá như con chim bị lão đảo... gượng ngoi đầu lên
- + Có chiếc lá nhẹ nhàng khoan thai khoan khoái đùa bỡn... của vạn vật chỉ ở hiện tại
- + Có chiếc lá như sợ hãi... bay trở lại cành.

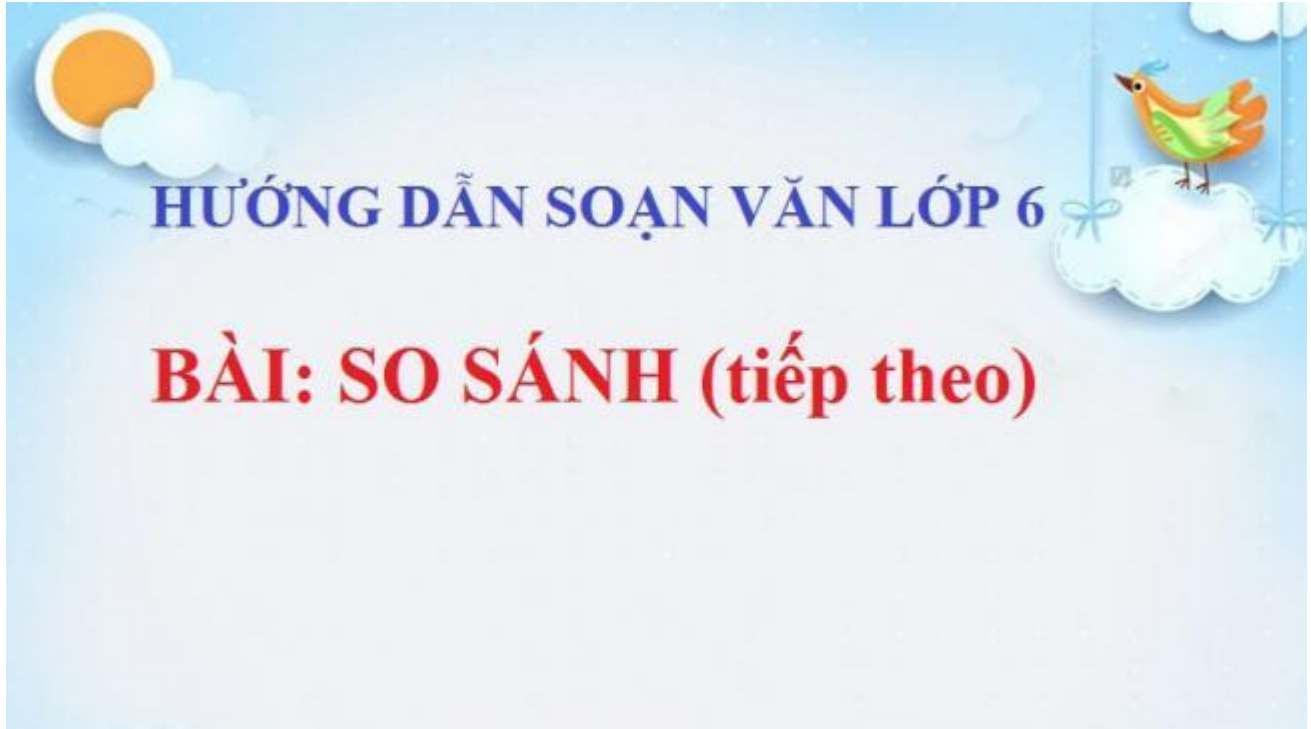
Câu 2. Trong đoạn văn đã dẫn, phép so sánh có tác dụng gì?

- Đối với việc miêu tả sự vật, sự việc?
- Đối với việc thể hiện tư tưởng, tình cảm của người viết?

Trả lời:

- So sánh giúp gợi hình, giúp cho sự vật, sự việc trở thành sinh động
- So sánh còn bộc lộ được cảm xúc, tình cảm của người viết

Hướng dẫn soạn văn lớp 6- Bài: So sánh (tiếp theo)

III. Soạn phần luyện tập bài So sánh (Tiếp theo)

Câu 1. Chỉ ra các phép so sánh trong những khổ thơ dưới đây. Cho biết chúng thuộc những kiểu so sánh nào. Phân tích tác dụng gợi hình, gợi cảm của một phép so sánh mà em thích.

a) *Quê hương tôi có con sông xanh biếc
Nước gương trong soi tóc những hàng tre
Tâm hồn tôi là một buổi trưa hè
Tỏa nắng xuống lòng sông lấp loáng.*

(Tế Hanh)

b) *Con đi trăm núi ngàn khe
Chưa bằng muôn nỗi tái tê lòng bầm
Con đi đánh giặc mười năm
Chưa bằng khó nhọc đời bầm sáu mươi.*

(Tố Hữu)

c) *Anh đội viên mơ màng
Như nằm trong giấc mộng
Bóng Bác cao lồng lộng
Ấm hơn ngọn lửa hồng.*

(Minh Huệ)

Hướng dẫn soạn văn lớp 6- Bài: So sánh (tiếp theo)

Trả lời:

a. “Tâm hồn tôi là một buổi trưa hè”

– So sánh ngang bằng: giúp cái trừu tượng (tâm hồn) hiện hữu có hình dạng, màu sắc.

b. “Con đi trăm núi ngàn khe/ Chưa bằng muôn nỗi tái tê lòng bầm

“ Con đi đánh giặc mười năm/ Chưa bằng khó nhọc đời bầm sau mười.

-> So sánh không ngang bằng: khẳng định công lao, tình yêu thương vô bờ bến của người mẹ cách mạng.

c. Anh đội viên mơ màng/ Như nằm trong giấc mộng

Bóng Bác cao lồng lộng/ Ấm hơn ngọn lửa hồng.

– Kiểu so sánh: ngang bằng- không ngang bằng: cụ thể hóa, nhấn mạnh được tình cảm yêu mến của anh bộ đội với Bác

Câu 2. *Hãy nêu những câu văn có sử dụng phép so sánh trong bài Vượt thác. Em thích hình ảnh so sánh nào? Vì sao?*

Trả lời:

Câu so sánh thú vị: “ Dượng Hương Thư như một pho tượng đúc đồng... hiệp sĩ của Trường Sơn oai linh hùng vĩ.

-> Vẻ đẹp rắn rỏi, kiên cường của con người trước khó khăn, thử thách.

Câu 3. *Dựa theo bài Vượt thác, hãy viết một đoạn văn từ ba đến năm câu tả dượng Hương Thư đưa thuyền vượt qua thác dữ; trong đoạn văn có sử dụng cả hai kiểu so sánh đã được giới thiệu.*

Trả lời:

Cảnh Dượng Hương Thư vượt thác được coi là một trong những đoạn đặc sắc nhất mà tác giả Võ Quảng viết về hành trình người lao động chinh phục khó khăn, thử thách. Nước từ trên cao đổ xuống hung hãn như muốn nuốt con thuyền. Dượng Hương Thư bình tĩnh ghi chặt đầu sào, chuyên hướng thuyền lao nhanh về phía trước. Nhìn dượng lúc đó oai hùng hơn một dũng sĩ rừng xanh.